

Nem egy év a gazdálkodás

Elértünk annyi nyereségesedést, mint anány napot tavaly kifizettünk, rendben van tehát minden! — vallják most a számítógatás idején több vállalatnál. Csak nem hiba ez? — hisz az új irányítási rendszernek éppen ez az egyik célja, hogy a gazdaságos, a nyereséges termelésre ösztönözze a vállalatokat. Arról nem is beszélve, hogy minden forint nyereségnek csak kisebb része marad az üzemekben, a nagyobbik része a költségvetést gazdagítja. Elismerés jár tehát minden vállalatnak, ha jövedelmezőben termel.

Csak hogy több buktatója van az elvnek, amelyik a munka egyetlen céljának az előző évi nyereségesedés elérését tekint. Ahol úgy készül az éves terv, hogy a korábbi nyereséget kívánják megismételni, ott a fejlesztés és a tartalékok feltárását is korlátozzák, a gyarapodás korábbi ütemét konzerválják. Az ilyen egyéves, vagy régről ismert bázisszámítás természetesen követelménye a rövidlátó gazdálkodás, a negyedévi hárak rendszeres visszatérése, az évek közötti átmenetek bizonytalanságai, a termelés hullámzása is. Ha mélyebbre nyúlunk az okok kutatásában, kiderül, hogy a vállalatok gazdálkodásából rendszerint azért hiányzik az előrelátás, mert nincsenek kellő piaci tapasztalataik és kapcsolataik. Kevés üzemnek vannak adatai arról, hogy termékeinek mennyi a várható élettartama, vagy arról, hogy éveken át mekkora keresletre számíthatnak. Így aztán a megérkezett, vagy az ígért rendelések függvényévé válik a termelés, a fejlesztés, a vállalat egész tevékenysége.

A hazai és külföldi piac alapos ismerete, várható változásainak tudományos előrejelzése elengedhetetlenül szükséges ahhoz, hogy két-három-öt évi előretekintéssel és ne egyszerűen a tavalyi nyereség ismétlésével készüljenek a

vállalatok terveit. Ahol messzebbre látnak, ott persze nemcsak a célok és a teljesítmények nagyobbak, hanem esetleg az áldozatok is. Ha egy család kocsit akar vásárolni, több éven át gyűjt rá. Vajon egy gyár dolgozója nem vállalnának esetleg áldozatot, egy-egy év kisebb nyereségét, ha az a későbbi nagyobb jövedelmet, a termelés biztonságát, a gyár piaci sikereit ígérné? Persze ezt megfelelő érvekkel és közérthetően kell ebben az esetben eljuttatni terjeszteni! Akad még olyan vállalatvezetés, amelyik úgy gondolja, elkerülheti ezt a párbeszédet a dolgozókkal, ha elérik a tavalyi nyereséget. „Nincs hiba, megvan a pénz, mit magyarázzunk?”

Lehet, hogy még nincs baj, de nem is lesz hamarosan? Hisz az üzemevezetés bizonyítványa nem csupán egyetlen jegyből — a nyereségből — áll. Akadhat magyarázni való akkor is, ha ez a jegy ugyanolyan, mint az előző „tanévi”. Sőt, lehet, hogy egy kitűnő bizonyítvány alapsabb magyarázatra szorul, mint egy megbeszélte közepes. Sok vállalatnál azért nem emelik évközben a béreket, hogy ezzel se csökkentse a nyereséget, elérjék a korábbi szintet. Az eredmény elég széles körben ismert: az ilyen helyen nem tudják megbecsülni a régi dolgozókat, megkezdődik a munkavándorlás, romlik a szakmai színvonal, az üzemi hangulat. Hiába lesz ilyen helyen nyereségesztáskor ugyanannyi százas a börtékben, lehet, hogy évekre telik, míg az egyensúlyt sikerül visszaállítani. A nyereség minden áron való ismétléséből, a látszólag kitűnő bizonyítványból így lesz valójában — évismétlés, a bukás.

Nem elég tehát a vállalati nyereség összekapcsolásához érteni, meg kell tanulni az előrelátó tervezést és célszerű felhasználását is.

Pünkösztől Árpád

Felszabadulásunk évfordulója és a Lenin-centenárium jegyében

Az MSZBT idej munkaprogramja

Idén lesz 25 éve annak, hogy a magyar—szovjet barátság ápolására megalakult az MSZBT elődje, a Magyar—Szovjet Művelődési Társaság. Az elmúlt negyedszázad alatt nagy része volt a társaságnak abban, hogy a két nép megismerje egymást, barátságuk megszilárduljon. A jubiláló Magyar—Szovjet Baráti Társaságra idén két, egész népünk számára nagy jelentőségű évfordulója és a Lenin-centenárium. Az MSZBT megyei elnökségének tegnapi ülése ezek jegyében tárgyalta meg, s fogadta el az 1970. évre szóló munkaprogramot.

A felszabadulási ünnepek időszakában hozzánk érkező szovjet vendégek, pártmunkás- és veteránküldött-ségek, turistacsoportok számára az MSZBT igyekszik olyan programokat és baráti találkozókat rendezni, melyek segítségével minél jobban megismerhetik életünket, eredményeinket. A terv szerint legalább 25—30 alkalommal rendeznek találkozókat magyar dolgozók, tanulóifjak és a hazánkban ideiglenesen állomásozó szovjet katonai alakulatok képviselői között. Kezdeményezik és támogatják az üzemeket, intézményeket a Szovjetunióba utazó turistacsoportok szervezésére. A könyvtárakkal, tömegszervezetekkel közösen népszerűsítik az MSZBT jubileumi olvasómozgalmát. Lenin születésének 100.

évfordulója alkalmából a népfronttal és a nőtanácsal közös ünnepi elnökségi ülésen emlékeznek meg, s a megyei tanács székházában dokumentumkiállítást nyitnak. A Lenin nevével viselő makói, vásárhelyi és mindszenti termelőszövetkezetekben találkozót szerveznek, melyekre szovjet vendégeket is meghívunk. A KISZ Szeged városi bizottságával közösen felhívással fordulunk a város üzeméhez, intézményeinek KISZ-szervezeteihez, hogy a fiatalok a lenini évforduló időszakában minél nagyobb számban vegyenek részt orosz nyelvtanfolyamon. A legjobb eredményt elérő szervezeteiket odesszai társasutazásra szóló jegyekkel és értékes ajándéktárgyakkal jutalmazzuk.

Az MSZBT igyekszik elősegíteni, hogy minél több turistacsoport utazzon Szegedről és a megyéből Lenin országát, a Szovjetuniót megismerni.

A baráti társaság június 9-én emlékezik meg megalakulásának évfordulójáról. Ezt megyei elnökségi ülés előzi meg, melyen az alapító tagok és régi aktívák is részt vesznek, s megkapják az MSZBT oklevelét és aranykoszorús jelvényét. Megemlékeznek ezenkívül az év folyamán Herzen halálának 100. (január 21.), a magyar—szovjet barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási egyezmény 22. évfordulójáról (február 18.), a szovjet hadsereg és hadiflotta napjáról (február

23.), a győzelem napjának 25. évfordulójáról (május 9.) és a Nagy Október 53. évfordulójáról is.

Az MSZBT munkája természetesen nemcsak az évfordulókhöz kötődik. Állandó feladatnak tartják a magyar—szovjet kapcsolatok ápolását, ennek megfelelően propagandával, levelezéssel, fordításokkal, tolmácsolással, baráti találkozók, utazások szervezésével szolgálják azt. Különös gondot fordítanak a Szeged—Odessza és az újabb keletű Csongrád megye—Odesszai területi testvéri kapcsolataira, valamint a hazánkban tartózkodó szovjet katonai alakulatokkal való együttműködésre a két nép ünnepeinek megülésében.

A központi orosz nyelviskola keretében az idén ismét 10—20 nyelvtanfolyamot, s különböző nyelvi klubokat szerveznek munkás- és értelmiségi fiatalok részére, melyeken — a tavalyihoz hasonlóan — ismét legalább ötszáz fős hallgatóságra számítanak. Július 20—24. között lesz a II. orosz nyelvi nyári szeminárium, melyen öt témakörben hangzanak el orosz nyelvű előadások, s a résztvevők számára különböző kulturális programokat is szerveznek.

F. K.

Várospolitikai konferencia Pécsen

A Hazafias Népfrent Országos Tanácsa szervezésében kétnapos várospolitikai konferencia kezdődött szerdán Pécsen. A kerekasztal-vitán nyolc város — Szeged, Miskolc, Debrecen, Győr, Székesfehérvár, Tatabánya, Veszprém és Pécs — képviselői, a tanácsok vb-titkárai, a népfrenttitkárok és a vb elnökhelyettesek vesznek részt. A tanácskozás témája: „A lakosság és a várospolitikai, a népfrent és a tanácsok munkakapcsolata az ipari városokban”. Célja, hogy a városok képviselői kicseréljék tapasztalataikat, elképzeléseiket, hogyan lehet minél több embert minél nagyobb intenzitással bevonni a várospolitikai munkába, amelynek feltétele a tanácsok és a népfrent elmélyült, jó kapcsolata.

A városok képviselői nagyon sok és eredményes kezdeményezésről, munkáról adtak számot, amely azt bizonyítja, hogy a népfrentmozgalom eredményesen tudja segíteni a lakosság mozgósítását, igényeinek, javaslatainak „követését” az illetékesekhez.

Csütörtök a konferencia vitanapja lesz. (MTH)

Ölommérgezés — ruhagyárban

Munkaegészségügyi szakemberek megvizsgálták a kan ugyanennél a munkaszabázati üzemének 35 dolgozóját, s közülük kilencnél ölmefelszívódást találtak. Az Országos Munkaegészségügyi Intézzel közösen elvégzett helyszíni vizsgálat megállapította, hogy a szabázatban az anyagok jelzésére 56 százalékos ölmeféher-tartalmú vizes festéket használnak, s nem vették figyelembe a kötelező előírásokat. Emiatt a dolgozók keze, ruhája és kisebb mértékben a munkaasztala is

festékekkel szennyeződött. Sokan ugyanennél a munkaszabázatnál tizóralizták; a mérgező anyag a megszáradt festék porlódása útján valószínűleg a légutakon keresztül szívódott fel.

A vizsgálatot követően az észlelt hibákat megszüntették. Külön étkezőasztalokat állítottak be, a munkaasztalokat naponta többször lemosták, megfelelő tisztálkodó szereket és védőruhát szereztek be, s tervbe vették ölmmentes jelzőfesték alkalmazását. (MTI)

Megnyílt a pályaválasztási kiállítás

Milyen bejegyzés kerüljön a jelentkezési lapok rubrikáiba?, mi legyen a gyerek, hol találja meg legjobban a boldogulását? — vissza-visszatérő téma ez. Ezért hasznos, hogy — a KISZ Szeged városi bizottsága és a városi tanács munkaügyi és művelődésügyi osztálya együttműködésével — segítségül, eligazítól, ezúttal is létrejött, s tegnap kitará kapuit a pályaválasztási kiállítás.

A Bartók Béla Művelődési Központ nagytermében Hevér László, a városi KISZ-bizottság titkára szólta az első látogatókhoz. Méltatta a pályaismeretetés, a hasznos orientálás jelentőségét, melynek célja a társadalmi igények és egyéni elképzelések összeegyeztetése, és megnyitotta a pályaválasztási kiállítást.

A tágas teremben tetszetősen elhelyezett tablók, fényképposzeállításokat, munkadarabokat, s a legkülönbözőbb termékeket — jó rész ipari tanulók vizsgá-

munkáit — sorakoztatták fel a rendezők. Egy kisebbfajta bélyegkiállítás is segít a szakmák ábrázolásában, valamint a szakkönyvek, pályaválasztási kiadványok egész sora. A kiállítás nyolc szegedi szakmunkásképző iskolát mutat be, melyek az 1970—71-es tanévre 94 szakmába vesznek fel tanulókat. Emellett tudósítja a végzősöket a gimnáziumi, szakközépiskolai továbbtanulás lehetőségeiről is.

A kiállítás január 22-ig tekinthető meg.

Nagy víz után több a hal

Szűkmarkú volt a Duna a mohácsi halászokhoz: a múlt évben — minden erőfeszítésük ellenére — többször volt üres, mint tele a hálójuk. A halászati szövetkezet zsákmánykrónikája szerint 1947 óta nem volt ilyen sovány esztendő: mindössze 450 mázsa hal került a hálóba, feleannyi, mint az előző években. Ezzel kapcsolatban érdekes megfigyelést tettek a mohácsi halászok: árvizek után mindig bő a termés, az alacsony vízjárású években pedig, mint amilyen a tavalyi is volt, többnyire üresek a hálók. Ennek az a magyarázata, hogy amikor a Duna kiterjeszkedik az árterületekre, nagy mennyiségű táplálék jut a folyóba.

A rádió hullámhosszán

Mara és Dimiter, Anne és Achim

Emlék és várakozás. Az emlék: tizenkét évvel ezelőtt szétparancsolták szerelmüket, szerelmemet, mert egy buta határ — vagy inkább bután értelmezett határ — két oldalán éltünk. Várakozás: vajon, hogyan vall egy német (Armin Müller költő, előadóművész — gitárral kísérő) saját verseit, dalait — novellistát) a német kérdésszól, mely oly hosszú idő óta egyik meghatározója Európa sorsának, s melynek legújabb fejleményeit a témának megfelelő izgalommal, bizalommal figyeljük?

A két kagyló című rádiójáték a szokásos helyzetet vázolja. Bulgáriában összetalálkozik Anne és Achim, akik mindketten „odaátról” valók, az egyik az NSZK-ból, a másik az NDK-ból. Igen, mindketten odaátról, mert fenntartásaik, előítéleteik már az egymáshoz közeledés perceit is örömmel vegyítik. Végighallgatják az Öreg meséjét az ozmánkori szépséges Maráról és szilaj Dimiterről, a két kagyló megőrizte szerelemről, tengert néznek és világítótoronyot, fürdenek és táncolnak, majd szeretnek és elválnak. És mi, hallgatók ezt a választ nem tudjuk sajnálni. Nem, mert ezeknek a fiataloknak nem volt idejük arra, hogy megismerjék egy-

mást, arra, hogy egymásba szeressenek. Nemcsak azért nem volt erre idő, mert 2—3 nap alatt történt minden — hisz ennyi idő alatt szerelmi lángba borítható a világ —, hanem, mert szerelem szavai helyett politikai közhelyeket kellett mondanuk egymásnak. Hogy a két kagyló nem válaszolta meg egyetlen kérdésünket sem e témával kapcsolatban, arról nem Rómeó és Júlia tehet, akiknek történetét valahányan ismerjük. Az ok inkább az, hogy a német kérdés drámaisága bennünk él, s ha ezzel valódi versenyre kel, nagy feladatra vállalkozik.

Turián György rendezése nem tudott javítani a hangjátékon. Jobba Gabi (Anne) és Korbuly Péter (Achim) hangját már azért is örömmel hallani, mert még alig ismerjük őket.

A. P.

Kutatási szerződés

Kutatási szerződést kötött a szegedi József Attila Tudományegyetem növényélet-tani és mikrobiológiai tanszékével a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség. A szerződésben rögzített összegű és dollárban fizetendő anyagi támogatás ellenében a szegedi intézet rádióaktív izotóp laboratóriuma az ügynökség rendelkezésére bocsátja bizonyos növényélet-tani kutatási eredményeit. A szegedi kutatók a növények nitrogénfelvételének és -felhasználásának folyamatát tanulmányozzák intenzíven, ezenkívül folytatják egy saját felfedezésük — a növényi hidegsokk — okainak kutatását.

Szeged szobrai

Várat építő gyerekek

(147.) Tápai Antal munkája A várat építő gyerekek című dombormű; az alkotás a Mikszáth utca 24. számú ház kapuja fölött látható.

CSÜTÖRTÖK, 1970. JANUÁR 15.

DELMAGYARORSZÁG 5